

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Lilia Sîrbu, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 13 decembrie 2016 și deciziei Curții de Apel Comrat din 20 martie 2018, în privința inculpatului

***Morăriță Vasile XXXXX**, născut la
XX XXXXX XXXX, originar și locuitor al or. XXXX, str.
XXXXX XX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 24.02.2016 – 13.12.2016,
instanța de apel: 06.02.2017 – 20.03.2018,
instanța de recurs: 06.06.2018 – 11.07.2018.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 13 decembrie 2016, Morăriță Vasile a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Sulac I. prejudiciul moral de 10.000 lei, iar acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material în mărime de 80.000 lei, a fost respinsă.

2. Instanța de fond a constatat că la 22 aprilie 2012, aproximativ ora 04.00, inculpatul Morăriță V., acționând de comun acord cu o altă persoană, aflându-se într-un loc public, și anume or. Cahul, str. Prospectul Republicii, în regiunea stației de alimentare cu combustibil „Tehcomplos”, din intenții huliganice, premeditat încălcând grosolan ordinea publică, exprimându-se cu cuvinte necenzurate, cu scopul cauzării leziunilor corporale, i-au aplicat lui Sulac I. multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, pricinuindu-i leziuni corporale.

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale, împreună cu o altă persoană, l-au urmărit cu automobilul „BMW-5”, n.î. XXXXX, pe Sulac I., care conducea automobilul „Rover 820”, n.î. XXXXX, ulterior intenționat l-au oprit în or. Cahul, lângă gara auto, unde de comun acord cu alte persoane necunoscute de către organul de urmărire penală, din intenții huliganice, premeditat, încălcând grosolan ordinea publică, exprimându-se cu cuvinte necenzurate, i-au aplicat lui Sulac I. multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, pricinuindu-i leziuni corporale.

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale, l-a urmărit cu automobilul „BMW-5”, n.î. XXXXX, pe Sulac I., care conducea automobilul „Rover 820”, n.î. XXXXX, până la Comisariatul raional Cahul, deteriorându-i automobilul. Apoi, aflându-se în incinta CPR Cahul, adică într-un loc public, din intenții huliganice, premeditat încălcând grosolan ordinea publică, exprimându-se cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat lui Sulac I. multiple lovituri cu mâinile peste diferite părți ale corpului, cauzându-i leziuni corporale, deteriorând totodată sticla plăcii de la geamul Unității de Gardă din incinta CPR Cahul.

Instanța a reținut că în privința inculpatului a fost aleasă măsura preventivă – arestul, care nu a fost pus în aplicare din motivul că acesta este anunțat în căutare.

Totodată, vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește prin probe administrate, inclusiv:

copie procesului-verbal de cercetare la fața locului din 22.04.2014, cu tabelul foto, prin care s-a stabilit că locul în care a fost comisă fapta este unul public;

raportul de expertiză medico-legală nr. 474D din 27.11.2015, conform căruia la Sulac I. s-a constatat echimoză pe barbă, în consecința unei acțiuni traumatice cu un singur obiect contondent dur aplicat la nivelul bărbii, nu este caracteristică lovirii de volanul sau bordul automobilului, nu contravine timpului și circumstanțelor relatate de victimă, categoric nu se exclude și lovirea de careva obiect, se încadrează în limitele de timp de 3-4 zile înainte de examen și se califică ca vătămare corporală neînsemnată;

ordonanța din 25.01.2016, emisă de procurorul în Procuratura r-nului Cahul Alexei Buțenco, prin care a fost dispusă încetarea procesul penal în privința lui Radu M. în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal din motivul decesului făptuitorului.

Acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate, care încalcă grosolan

ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșită de două sau mai multe persoane.

Or, probele administrate au dovedit existența elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate. Astfel, comiterea acțiunilor huliganice de către inculpat se atestă începând cu urmărirea, fără nici un motiv legal, a automobilului în care se afla Sulac I., iar în cazul în care acesta ar fi comis vreun accident rutier, era necesară sesizarea organelor competente pentru a-l cerceta, Morărița V. și Radu M. nefiind împuterniciți să intervină în aceste circumstanțe. Totodată, urmărirea lui Sulac I. și maltratarea acestuia s-a făcut din motive de răzbunare, bravadă, pe fonul consumului de alcool și nu are nici o legătură cu invocata *reținere a infractorului*. Din aceleași motive, Morărița V. și Radu M., văzând că partea vătămată se apără, aplicând arma de foc, nu au avut o reacție adecvată, de calmare și sesizare a organelor poliției, ci au continuat să-l urmărească pe acesta și să-l maltrateze.

În același timp, este constatat că fapta a fost săvârșită într-un loc public, astfel fiind încălcată în mod evident ordinea publică - totalitatea de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a persoanei.

Declarațiile părții vătămate sunt în concordanță cu celelalte probe administrate, nefiind stabilit că atitudinea acestuia este una incorectă or, el a făcut declarații consecutive pe tot parcursul procesului penal, nefiind constatate alte interese în cauză decât cele îndreptate spre stabilirea adevărului, iar relațiile anterioare cu inculpații nu indică la intenții de răzbunare din partea victimei. Totodată, partea vătămată s-a comportat calm, reținut, din ce rezultă că și la comiterea infracțiunii acesta a avut un comportament asemănător, nu a atacat pe nimeni, a respins atacul îndreptat asupra sa, fiind o victimă a infracțiunii de huliganism.

Huliganismul însoțit de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe constituie atât violența psihică, cât și cea fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății, care pot surveni în urma săvârșirii unor acțiuni cu caracter violent, produse prin aplicarea de lovituri, prin imobilizarea, îmbrâncirea, punerea unei piedici victimei, urmate de vătămarea integrității corporale sau de leziuni corporale, sau fără cauzarea prejudiciului sănătății, acțiuni care au fost stabilite în comportamentul făptuitorului. Pentru calificarea faptei ca fiind comisă de două ori mai multe persoane, nu este relevant dacă a existat o înțelegere prealabilă, iar lipsa sau prezența înțelegerii prealabile dintre persoanele care săvârșesc huliganismul se ia în considerație la individualizarea pedepsei.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut de prevederile art. 61 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, nu a dat dovadă de căință, că lipsesc circumstanțe atenuante și agravante, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă fără izolare de societate, aplicând în privința lui prevederile art. 90 Cod penal.

Instanța a concluzionat că acțiunea civilă în partea recuperării prejudiciul material în mărime de 30.000 lei, urmează a fi respinsă, deoarece nu au fost prezentate probe ce dovedesc evaluarea acestuia.

În același timp, a fost stabilit că părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu moral, urmând a fi încasată de la inculpat în beneficiul părții civile, cu titlu de prejudiciu moral, suma de 10.000 lei, ca fiind una rezonabilă și suficientă pentru recuperarea prejudiciului moral. Or, repararea prejudiciului moral nu poate avea drept scop sancționarea repetată a inculpatului, crearea pentru el a unei situații grele financiare, iar pentru partea civilă nu poate servi ca o metodă de îmbogățire fără justă cauză, suma solicitată de partea vătămată în mărime de 80.000 lei fiind una exagerată, pe când cea acordată nu are un caracter excesiv și este rezonabilă în raport cu suferințele suportate de partea vătămată și acțiunile inculpatului.

3. Procurorul în Procuratura raionului Cahul, Mihail Cara, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 5 ani închisoare, cu executare, iar acțiunea civilă să fie admisă integral, cu încasarea în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în mărime de 30.000 lei și a celui moral de 80.000 lei.

Apelantul a invocat că pedeapsa stabilită inculpatului nu corespunde gravității infracțiunii comise, circumstanțelor stabilite și personalității făptuitorului.

La stabilirea pedepsei, urmează să se țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, acestuia urmând a-i fi aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare.

Conform prevederilor art. 2 alin. (2), 61 alin. (2) Cod penal, legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, astfel că, majorarea limitelor pedepsei ar constitui o măsură de profilaxie eficientă.

Or, inculpatul nu a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii imputate, se caracterizează negativ, circumstanțe în care acestuia urmează a-i fi stabilită o pedeapsă mai severă.

3.1. Avocatul Victor Mîțăblîndă și partea vătămată Sulac I., la fel, au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 5 ani închisoare, cu executare, iar acțiunea civilă să fie admisă integral, cu încasarea în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în mărime de 30.000 lei și a prejudiciului moral – 80.000 lei.

Apelanții au indicat că instanța de fond eronat a concluzionat că corectarea inculpatului este posibilă prin aplicarea art. 90 Cod penal, fiind omis că acesta anterior a mai fost în conflict cu legea, iar după săvârșirea infracțiunii incriminate a mai fost condamnat pentru săvârșirea unui act de huliganism. Inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în fața organelor de drept, în cadrul urmăririi penale fiind anunțat în căutare, având un comportament analogic și în timpul judecării cauzei, instanța de fond anunțându-l în căutare și aplicându-i măsura preventivă

sub formă de arest. Mai mult, acesta nu și-a recunoscut vinovăția, iar instanța de fond a ignorat intensitatea infracțiunii săvârșite.

Totodată, instanța de fond a minimizat suferințele morale cauzate părții vătămate or, infracțiunea a fost săvârșită în timpul nopții, a fost de lungă durată, cu implicarea autoturismelor, continuând și în incinta IP Cahul, părții vătămate fiindu-i cauzate dureri fizice și suferințe psihice de durată.

3.2. A declarat apel și avocatul Nicolae Bojenco, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care procesul penal în privința inculpatului să fie încetat potrivit art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind constatate temeiurile prevăzute de art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală.

Apelantul a invocat că organul de urmărire penală, în repetate rânduri, a omis termenul de urmărire penală, precum și nu a înaintat învinuirea în termenul legal de 3 luni.

Învinuirea înaintată și rechizitoriul nu au la bază o ordonanță de punere sub învinuire legală, urmată de acțiuni de urmărire penală legale, nefiind respectat termenul de urmărire penală, situație care implică nulitatea actelor adoptate.

În același timp, nu este clar motivul din care Sulac I. a împușcat în direcția inculpatului, cât și a automobilului acestuia, cauzându-i leziuni corporale, ulterior, evitând să explice acțiunile sale, indicând doar că a efectuat împușcături în aer.

Mai mult, angajatul poliției și inculpatul au confirmat că pentru acțiunile întreprinse în incinta comisariatului, ultimul a fost sancționat contravențional, instalând o altă sticlă în locul celei sparte și achitând amenda.

Instanța de fond a omis să dea o careva apreciere probelor apărării.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Comrat din 20 martie 2018, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor administrate, analizându-le în ansamblu cu conținutul declarațiilor părții vătămate Sulac I., martorilor Cuzmenco O., Braga I., Vancea D., Podcaliuc I. și întemeiat a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșită de două sau mai multe persoane.

Or, solicitarea apărării privind încetarea procedurii penale în privința inculpatului în temeiul art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, este neîntemeiată, circumstanțele invocate fiind contrare materialului probat și combătute prin probele acuzării.

Declarațiile inculpatului că nu i-a aplicat lovituri părții vătămate sunt irelevante și contravin declarațiilor părții vătămate, ale martorilor Cuzmeco O., Braga I., Vancea D. și Podcaliuc I., precum și probelor scrise anexate la materialele cauzei, fiind consecutive și corespunzătoare împrejurărilor stabilite.

Astfel, afirmațiile apărării că nu s-a dat apreciere probelor apărării, și anume declarațiilor martorilor Racoviță V. și Radu V., altor materiale prezentate în ședința de judecată, precum și raportului de expertiză, sunt neîntemeiate.

Totodată, faptei săvârșite de partea vătămată i-a fost dată o apreciere corespunzătoare, însă aceasta nu constituie temei de achitare a inculpatului. Or, acesta la 22.04.2012, în jurul orelor 04.00, acționând de comun acord cu Radu M., aflându-se într-un loc public, din intenții huliganice, premeditat, încălcând grosolan ordinea publică, exprimându-se cu cuvinte necenzurate, cu scopul de a pricinui leziuni corporale, i-au aplicat lui Sulac I. multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, pricinuindu-i astfel leziuni corporale.

Tot ei, l-au urmărit pe Sulac I. cu automobilul și, după oprirea intenționată lângă autogară, acționând de comun acord cu alte persoane necunoscute de către organul de urmărire penală unde, din intenții huliganice, premeditat, încălcând grosolan ordinea publică, exprimându-se cu cuvinte necenzurate, cu scopul de a pricinui leziuni corporale, i-au aplicat lui Sulac I. multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului.

Ulterior, l-a urmărit pe Sulac I. până la Comisariatul raional Cahul, deteriorându-i automobilul părții vătămate, continuându-și acțiunile ilegale chiar și în Unitatea de Gardă din incinta CPR Cahul.

Prin urmare, dubiile presupuse de apărare au fost excluse, acuizarea bazându-se nu doar pe probe indirecte, ci și pe dovezi directe și veridice.

La fel, argumentele apărării privind încetarea procesului penal în baza art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, sunt nefondate.

Sunt neîntemeiate alegațiile apărării că organul de urmărire penală de nenumărate ori a comis încălcări în partea ce ține de prelungirea termenului de urmărire penală în perioada 04.04.2014 - 30.04.2014, și anume în partea lipsei unor astfel de încheieri în materialele dosarului or, este stabilit că prin ordonanța procurorului Procuraturii Cahul, Buțenco A. din 30.03.2014, prin care termenul de urmărire penală în cauza penală nr. 2012150310 a fost prelungit până la 04.05.2014.

Referitor la lipsa în materialele dosarului a încheierii privind prelungirea termenului de urmărire penală în perioada 04.11.2014 - 01.12.2014, a fost constatat că omiterea dată a organului de urmărire penală a fost înlăturată în cadrul examinării cauzei în prima instanța, ordonanța nominalizată a procurorului procuraturii Cahul Buțenco A., din 03.11.2014 privind prelungirea termenului de urmărire penală în cauza penală nr. 2012150310 până la 01.12.2014 fiind anexată la materialele cauzei.

În același timp, prin procesul-verbal privind corectarea erorii materiale din 28.02.2017, întocmit de procurorul Buțenco A., conform căruia în cadrul urmăririi penale în cauza penală nr. 2012150310, în ordonanța privind prelungirea urmăririi penale din 04.06.2013, urmărirea penală în cauza dată a fost prelungită până la 04.07.2013, fiind constatat că corecte sunt datele 04.06.2015 și prelungită până la 04.07.2015, fiind indicat că este corectă data ordonanței privind prelungirea urmăririi penale - 04 iunie 2015 și prelungită până la 04.07.2015.

Deci, eroarea materială admisă în ordonanța privind prelungirea termenului de urmărire penală din 04.06.2015 a fost înlăturată, fiind neîntemeiată afirmația

apărării privind lipsa în materialele dosarului a ordonanței privind prelungirea urmăririi penale pentru perioada 04.06.2015 - 03.07.2015.

Sunt neîntemeiate și dovezile apărării că acțiunea procesuală de aducere la cunoștință a ordonanței privind atragerea în calitate de învinuit a lui Morăriță V. la 05.06.2015 a fost efectuată în afara urmăririi penale, această ordonanță și acțiunile lui Morăriță V. în această calitate urmând a fi declarate nule.

Argumentele că învinuirea a fost înaintată cu încălcări procesuale grave, contrar prevederilor art. 282 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind depășit termenul legal de 3 luni, la fel sunt nefondate.

Potrivit art. 282 alin. (1) Cod de procedură penală, înaintarea acușării învinuitului se va face de către procuror în prezența avocatului în decurs de 48 de ore din momentul emiterii ordonanței de punere sub învinuire, dar nu mai târziu de ziua în care învinuitul s-a prezentat sau a fost adus în mod silit.

Or, la acel moment, nenumăratele încercări de a stabili locul aflării învinuitului nu au avut succes, învinuirea fiindu-i înaintată în ziua prezentării de fapt a acestuia, și anume la 05.06.2015.

Mai mult, potrivit procesului-verbal de citare privind finisarea urmăririi penale din 26.01.2016 le-a fost adus la cunoștință atât învinuitului, cât și apărătorului său, cu explicarea dreptului de a face cunoștință cu materialele dosarului ale urmăririi penale, iar aceștia au indicat că nu au careva obiecții și au semnat procesul-verbal indicat.

Conform art. 294 alin. (2) Cod de procedură penală, în procesul-verbal se consemnează cererile și declarațiile înaintate la desfășurarea acestei acțiuni, iar cererile scrise se anexează la procesul-verbal și despre aceasta în el se face mențiune.

În conformitate cu art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, încălcarea oricărei alte prevederi legale, decât cele prevăzute în alin. (2), atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată - când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Însă, careva cereri sau demersuri în legătura cu finisarea urmăririi penale nu au fost depuse de către apărare.

Prin urmare, lipsesc temeiuri pentru încetarea procesului penal în baza art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală în privința inculpatului, după cum solicită apărarea în apelul declarat.

Totodată, nu sunt justificate argumentele apărării invocate în susținerea excluderii învinuirii în partea ce ține de geamul stricat în Comisariatul de Poliție Cahul, deoarece inculpatul a fost sancționat contravențional pentru aceste acțiuni or, întru confirmarea acestei circumstanțe a fost prezentat ordinul de plată cu nr. 2619521 din 21.05.2012 privind achitarea de către inculpat a amenzii în mărime de 400 lei, însă pentru care anume contravenție a fost achitată amenda dată, apărarea nu a putut demonstra prin careva probe veridice.

Alegațiile apărării că au fost lăsate fără apreciere aspectele grave de încălcare ale drepturilor și libertăților fundamentale ale inculpatului, întrucât în cadrul urmăririi penale s-a solicitat, prin cereri, recunoașterea acestuia în calitate de parte vătămată și încetarea cauzei penale în privința sa, iar organul de urmărire penală, fără a le examina, s-a limitat doar la anexarea acestor cereri la cauza penală sunt irelevante or, prin ordonanța procurorului Procuraturii Cahul, Buțenco A., din 20.07.2012 a fost respinsă ca neîntemeiată cererea lui Morăriță V. privind încetarea cauzei penale intentate în privința lui.

În același timp, instanța de fond corect a aplicat în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal, suspendând executarea condiționată a pedepsei cu închisoare pe o perioadă de probațiune de 3 ani, luând în considerație personalitatea acestuia, caracteristica negativă, faptul că anterior a fost tras la răspundere penală, că nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, că a comis o infracțiune mai puțin gravă și nu a recunoscut vina și că lipsesc circumstanțe agravante.

Or, stabilirea unei pedepse cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal este justă, corespunde scopurilor și sarcinilor pedepsei penale, lipsind temeuri de a o modifica, iar afirmația acuzării că concluzia instanței de fond că corectarea inculpatului este posibilă cu aplicarea art. 90 Cod penal, fiind omisă gravitatea infracțiunii săvârșite, este eronată și neîntemeiată, nu și-a găsit confirmare.

Astfel, acuzarea a invocat în calitate de argumente în vederea stabilirii unei pedepse mai severe inculpatului faptul că acesta nu-și recunoaște vina și se caracterizează negativ.

Însă, potrivit art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, astfel că, nerecunoașterea vinovăției nu este unul din temeiurile care se ia în considerație la stabilirea pedepsei.

Prin urmare, instanța de fond a dat o apreciere legală tuturor circumstanțelor cauzei și i-a stabilit inculpatului o pedeapsă justă, aceasta fiind în corespundere cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, cu caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, oferind posibilitatea reeducării și corectării celui vinovat, ținând cont de principiul umanismului legii penale prescris la art. 4 Cod penal, precum și art. 61 Cod penal.

Conform art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Or, la încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în mărime de 10.000 lei, instanța de fond a ținut cont de caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite, în rezultatul căreia a fost cauzat prejudiciul moral, circumstanțele în care a fost produs, precum și gravitatea suferințelor spirituale ale părții vătămate care i-au fost pricinuite în rezultatul acțiunilor huliganice ale inculpatului, suma încasată fiind adecvată și rațională prejudiciului moral cauzat, stabilit în conformitate cu art. 1423 Cod civil.

Totodată, instanța de fond întemeiat a respins cererea apărării privind admiterea acțiunii civile în partea încasării prejudiciului material în sumă de 80.000 lei, nefiind prezentate calculele și probele care ar justifica mărimea prejudiciului solicitat.

5. Procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Lilia Sîrbu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie condamnat la 5 ani închisoare, cu executare, cu încasarea în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în mărime de 30.000 lei și a celui moral de 80.000 lei.

Recurenta a indicat că la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel eronat a concluzionat că instanța de fond just a stabilit că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolare de societate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, fiind omisă lipsa circumstanțelor atenuate, caracteristica negativă la locul de trai, conduita inculpatului înainte și după săvârșirea faptei, precum și în timpul judecării cauzei. Or, acesta nu a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, nu a contribuit la descoperirea infracțiunii, s-a eschivat de la prezentarea în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată, urmărind scopul tergiversării examinării cauzei și evitării răspunderii pentru fapta comisă, fiind anunțat în căutare la faza de urmărire penală și în timpul judecării cauzei penale. Mai mult, inculpatul nu a întreprins nici o acțiune pentru a repara prejudiciul cauzat prin fapta comisă.

A fost ignorat și faptul că la comiterea infracțiunii inculpatul a folosit automobilul, punând în pericol nu numai viața părții vătămate și a pasagerilor din automobilul acestuia, dar și a altor participanți la trafic, prin ce se atestă iresponsabilitatea și cinismul acestuia care, pentru atingerea scopului infracțional, a pus în pericol viața altor persoane.

În același timp, instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că la stabilirea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, considerând necesară stabilirea unei pedepse cu închisoarea și, bazându-se pe aceleași circumstanțe, i-a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, acordând o dublă valență juridică circumstanțelor care influențează individualizarea pedepsei.

Or, nu au fost stabilite careva circumstanțe care ar micșora esențial gravitatea faptei săvârșite de inculpat, ce ar permite de a concluziona că corectarea lui este posibilă fără executarea pedepsei cu închisoare.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Instanța de judecată, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare aplicate vinovatului doar dacă, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să o execute, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei, iar instanțele just au concluzionat că corectarea și reeducarea lui este posibilă fără izolare de societate și corect au conchis asupra suspendării condiționate a pedepsei cu închisoarea, pe o perioadă de probațiune (*pct. 2., 4. din decizie*).

Totodată, soluția instanțelor de fond și de apel coroborează cu noile prevederi ale art. 75 alin. (2) Cod penal, în vigoare din 20.12.2017, conform căror,

în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

Potrivit art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care ușurează pedeapsa, ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2., 4. din decizie*).

În același timp, conform art. 66 alin. (2) pct. 2) și 8) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul de a tăcea și a nu mărturisi împotriva sa, să facă declarații sau să refuze de a le face, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa. Potrivit art. 103 alin. (3), 104 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul nu poate fi forțat să mărturisească împotriva sa sau să-și recunoască vinovăția și nu poate fi tras la răspundere pentru refuzul de a face astfel de declarații.

Deci, argumentele invocate în recursul ordinar al procurorului că, instanțele nu au luat în considerare faptul că *inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și nu a contribuit la descoperirea infracțiunii*, sunt absolut neîntemeiate (*pct. 5. din decizie*).

Or, această circumstanță constituie un drept legal al inculpatului și nu face parte din categoria celor agravante, prevăzute în art. 77 Cod penal.

Pe lângă aceasta, instanțele de fond și de apel corect au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind mărimea prejudiciului moral cauzat părții vătămate.

Or, conform prevederile art. 219 alin. (4), 220 alin. (3), 387 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 1423 Cod civil, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, etc. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. O dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. ***Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată*** în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. ***Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le***

apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Totodată, sunt legale și întemeiate concluziile și soluția instanțelor de fond și de apel asupra acțiunii civile în partea respingerii încasării prejudiciului material, deoarece nu au prezentate probe în motivarea cauzării prejudiciului material și evaluării mărimii acestuia.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

La fel, se observă că recursul vizat este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei, inclusiv în latura pedepsei aplicate inculpatului și în latura civilă (*pct. 2. - 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei, cât și în latura civilă, în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul nominalizat au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2.- 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Este de reținut și că, potrivit art. 435 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, doar dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, soluția solicitată de recurent – „*casarea parțială a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie condamnat la 5 ani închisoare, cu executare, cu încasare în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în mărime de 30.000 lei și a celui moral de 80.000 lei*”, nu cade sub incidența normei vizate, deoarece ar agrava situația inculpatului, adică nu are niciun suport juridic (*pct. 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod evident, că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanțele au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Central, Lilia Sîrbu, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 13 decembrie 2016 și deciziei Curții de Apel Comrat din 20 martie 2018, în privința inculpatului Morăriță Vasile XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 august 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco